

НАРЕДБА № 7 ОТ 11 ОКТОМВРИ 2002 Г. ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ПРИДОБИВАНЕ И ПРИЗНАВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ ПО ЗАВАРЯВАНЕ (ЗАГЛ. ДОП. - ДВ, БР. 37 ОТ 2006 Г.)

Издадена от Министерството на образованието и науката

Обн. ДВ. бр.100 от 25 Октомври 2002г., изм. ДВ. бр.95 от 28 Октомври 2003г., изм. ДВ. бр.37 от 5 Май 2006г., изм. ДВ. бр.9 от 3 Февруари 2009г.

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. (Доп. - ДВ, бр. 37 от 2006 г., в сила от 05.05.2006 г.) С тази наредба се уреждат условията и редът за обучение за придобиване на правоспособност по заваряване, и за признаване на такава правоспособност, придобита в държава - членка на Европейския съюз (ЕС), на Европейското икономическо пространство (ЕИП), или в Швейцария.

Чл. 2. (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2009 г., в сила от 03.02.2009 г.) Заваръчни дейности могат да осъществяват лица, навършили 18 години, които са придобили правоспособност при условията и по реда на тази наредба или на които е призната правоспособност по реда на Закона за признаване на професионални квалификации.

Чл. 3. Организацията и съдържанието на обучението за придобиване на правоспособност по заваряване съответстват на:

1. изискванията на българските стандарти, с които се въвеждат съответните европейски и международни стандарти по заваряване;
2. единната хармонизирана система за обучение и квалификация по заваряване на Европейската федерация по заваряване (ЕФЗ) и Международния институт по заваряване (МИЗ).

Чл. 4. (1) При обучението по чл. 3 могат да се придобиват следните степени на правоспособност по заваряване:

1. заварчик на ъглови шевове;
2. заварчик на листов материал;
3. заварчик на тръби.

(2) Степените на правоспособност по заваряване по ал. 1 са подредени по възходящ ред в зависимост от сложността на заваръчните дейности.

(3) Степените на правоспособност по заваряване по ал. 1, т. 2 или т. 3 се придобиват след притежаване на съответната предходна степен.

(4) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2009 г., в сила от 03.02.2009 г.) Признаването на правоспособност по заваряване по ал. 1 се извършва от председателя на Българския съюз по заваряване по реда на Закона за признаване на професионални квалификации.

Чл. 5. (1) В зависимост от вида и сложността на заваръчните дейности към заварчика може да бъде предявено изискване за придобиване на сертификат за одобряване на

изпълнителския персонал по заваряване.

(2) Изискването по ал. 1 може да се предяви при извършване на заваръчни дейности, свързани с изработването на изделия, подлежащи на технически надзор - съдове под налягане; конструкции или елементи от тях на изделия, свързани с пренос и превоз на товари и пътници; газопроводи; напорни съоръжения и конструкции или елементи от тях, застрашаващи живота и здравето на населението, както и при строително-монтажни дейности и други заваръчни дейности, определени в искането на заявителя за извършването им.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 95 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2009 г., в сила от 03.02.2009 г.) Сертификатът по ал. 1 се придобива след полагане на изпит пред независим изпитващ орган за сертификация на заваръчен персонал, акредитиран от Изпълнителната агенция "Българска служба по акредитация" (ИА "БСА").

(4) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2003 г.) До изпит по ал. 3 се допускат лица, които притежават свидетелство за правоспособност по заваряване, издадено по реда на тази наредба.

(5) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2009 г., в сила от 03.02.2009 г.) Признаването на правоспособност по заваряване за извършване на дейностите по ал. 2 се извършва по реда на Закона за признаване на професионални квалификации от органите за сертификация на заваръчен персонал по ал. 3.

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2009 г., в сила от 03.02.2009 г.) Изискванията за придобиване на съответните степени на правоспособност са в съответствие със стандартите за ръчно и полумеханизирано заваряване, и за механизирано и автоматично заваряване.

Раздел II.

Обучение за придобиване на правоспособност по заваряване

Чл. 7. (Предишен текст на ал. 1 - ДВ, бр. 95 от 2003 г.) Обучението на лица, желаещи да придобият правоспособност по заваряване, се извършва в следните обучаващи институции:

1. (изм. - ДВ, бр. 95 от 2003 г.) държавни, общински и частни професионални училища, професионални гимназии и професионални колежи, български с чуждестранно участие и чуждестранни, открити по реда, предвиден в Закона за народната просвета;

2. (изм. - ДВ, бр. 95 от 2003 г.) центрове за професионално обучение, получили лицензия от Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) съгласно чл. 22, ал. 6 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО).

Чл. 8. (1) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2003 г.) Обучението за придобиване на правоспособност по заваряване се осъществява съгласно рамкови програми по чл. 10 ЗПОО, конкретизирани с учебни планове и учебни програми, разработени в съответствие с държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професията "Заварчик".

(2) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2003 г.) Учебните планове и програми по ал. 1:

1. се утвърждават от министъра на образованието и науката - за обучаващите институции по чл. 7, ал. 1, т. 1;

2. се разработват от обучаващите институции по чл. 7, ал. 1, т. 2 в съответствие с Единните изисквания за условията, организацията и съдържанието на професионалното обучение за придобиване на правоспособност по заваряване (Единни изисквания).

Чл. 9. (1) Единните изисквания по чл. 8, ал. 2, т. 2 съдържат: характеристика на степените

на правоспособност по заваряване; цели на обучението; входящи изисквания към обучаемите; съдържание на обучението; система за оценяване и удостоверяване на обучението; изисквания към материалната база; изисквания към обучаващите; документация на обучаващата институция; процедури за преглед и актуализиране на единните изисквания.

(2) Единните изисквания се разработват от НАПОО и се утвърждават от председателя ѝ.

Чл. 10. (1) Съдържанието на професионалното обучение за придобиване на правоспособност по заваряване е структурирано на модулен принцип с нарастващо ниво на компетентност.

(2) Обучаващите институции разработват конкретни програми за обучение в съответствие с единните изисквания по чл. 8, ал. 2, т. 2.

Чл. 11. (1) (Предишен текст на чл. 11 - ДВ, бр. 95 от 2003 г.) В резултат на обучението се придобиват професионални компетенции за:

1. инструментариума и материалите при заваряване;
2. техниките за заваряване;
3. факторите, влияещи върху правилното осъществяване на заваряването;
4. качествено изпълнение на заваръчните дейности;
5. правилата за безопасна работа и изискванията за пожарна безопасност при заваряването.

(2) (Нова - ДВ, бр. 95 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2009 г., в сила от 03.02.2009 г.) Професионалните компетенции по ал. 1 осигуряват придобиване на правоспособност по заваръчни процеси.

Чл. 12. (1) Изискванията към кандидатите, желаещи да се включат в програмите за професионално образование и професионално обучение за придобиване на правоспособност по заваряване, са съгласно чл. 14 ЗПОО.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2003 г.) Входящото минимално образователно равнище за всички степени на правоспособност е завършен шести клас.

(3) Входящото квалификационно равнище е съгласно чл. 4, ал. 3.

(4) Минималната възраст за провеждане на практическо обучение по заваряване е 16 години.

(5) Когато по време на обучението се установят признаци за медицински противопоказания за заварчик, обучаваният се насочва на нов медицински преглед. При установяване на заболяване, противопоказано за упражняване на професията, обучението се прекратява.

Чл. 13. Учители по професионална подготовка за придобиване на правоспособност по заваряване в професионалното образование в институциите по чл. 7, т. 1 могат да бъдат лица, които отговарят на изискванията за заемането на длъжността "учител" по професионална подготовка и имат образование и квалификация, както следва:

1. по теория:

а) лица, притежаващи висше образование на образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" по специалност "Машиностроителна техника и технологии" или по друга специалност от професионални направления "Машинно инженерство" и "Общо

инженерство" със специализираща подготовка по "Технология на заваряването";

б) (доп. - ДВ, бр. 95 от 2003 г.) лица, притежаващи висше образование на образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" в област на висшето образование "Технически науки", завършили курсове по "Единна хармонизирана система за обучение и квалификация по заваряване" на ЕФЗ и МИЗ и придобили квалификация "европейски и/или интернационални инженер по заваряване";

2. по практика:

а) лицата по т. 1, буква "а" или учители по практика, които притежават "Сертификат за одобряване на заварчик" или "Свидетелство за правоспособност на заварчик" за степен на правоспособност по заваряване "Заварчик на тръби" или за степен, по-висока от предвидената за придобиване по време на обучението;

б) (доп. - ДВ, бр. 95 от 2003 г.) лица, притежаващи висше образование на образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" в област на висшето образование "Технически науки", завършили курсове по "Единна хармонизирана система за обучение и квалификация по заваряване" на ЕФЗ и МИЗ и придобили квалификация "европейски и/или интернационални инженер по заваряване" или "европейски и/или интернационални техник по заваряване".

Чл. 14. Обучаващи за придобиване на правоспособност по заваряване в професионалното обучение, организирано в квалификационни курсове в институциите по чл. 7, могат да бъдат:

1. по теория:

а) лицата по чл. 13, т. 1;

б) учители по практика по специалност, свързана със заваряване;

2. по практика:

а) лицата по чл. 13, т. 2;

б) лица със средно образование с най-малко трета степен на професионална квалификация или с професионална квалификация "техник", притежаващи "Сертификат за одобрение на заварчик" или "Свидетелство за правоспособност на заварчик" за степен на правоспособност по заваряване "Заварчик на тръби" или за степен, по-висока от предвидената за придобиване в квалификационния курс.

Чл. 15. Материално-техническата база за обучението за придобиване на правоспособност по заваряване трябва да отговаря на изискванията, определени във:

1. (изм. - ДВ, бр. 95 от 2003 г.) държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професията "Заварчик" и Инструкцията от 1996 г. за изискванията за безопасни условия на възпитание, обучение и труд в системата на народната просвета - за институциите по чл. 7, ал. 1, т. 1;

2. (изм. - ДВ, бр. 95 от 2003 г.) държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професията "Заварчик" и Единните изисквания по чл. 8, ал. 2, т. 2 - за институциите по чл. 7, ал. 1, т. 2.

Раздел III.

Завършване и удостоверяване на обучението за придобиване на правоспособност по заваряване

Чл. 16. Обучението за придобиване на правоспособност по заваряване завършва с

полагане на изпити по теория и по практика.

Чл. 17. (1) Изпитите по чл. 16 се провеждат от обучаващата институция и се организират в съответствие с чл. 34 ЗПОО.

(2) Комисиите за провеждане на изпитите се съставят съгласно изискванията на чл. 35 ЗПОО.

(3) Съдържанието на изпитите се определя с държавните образователни изисквания по чл. 8, ал. 2, т. 1, с единните изисквания по чл. 8, ал. 2, т. 2 и в съответствие с изискванията на българските стандарти, с които се въвеждат съответните европейски и международни стандарти по заваряване.

Чл. 18. (1) При провеждането на изпитите се установяват придобитият практически опит и професионалните познания по отношение на заваръчните процеси, материали и техника на безопасност в обхвата на съответната степен на правоспособност.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2003 г.) При изпита по практика върху заварените проби се извършва изпитване от лаборатории и органи по контрол, акредитирани от ИА "БСА".

Чл. 19. (1) Правоспособност по заваряване се придобива след успешно положени изпити по чл. 16 и се удостоверява със свидетелство за правоспособност по заваряване.

(2) Съдържанието на свидетелството за правоспособност по заваряване се определя съгласно държавното образователно изискване за документите за системата на народната просвета, като задължително включва и: придобита степен на правоспособност по заваряване, тип заварено съединение, процес на заваряване; параметри на основните и допълнителните заваръчни материали.

Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2009 г., в сила от 03.02.2009 г.) Свидетелството за правоспособност по заваряване дава право за упражняване на заваръчни дейности с изключение на случаите по чл. 5, ал. 2.

Чл. 21. (1) (Предишен текст на чл. 21 - ДВ, бр. 95 от 2003 г.) Свидетелствата за правоспособност по заваряване се издават от обучаващата институция и се вписват в регистрационна книга за издадените документи.

(2) (Нова - ДВ, бр. 95 от 2003 г., отм. - ДВ, бр. 37 от 2006 г., в сила от 05.05.2006 г.)

(3) (Нова - ДВ, бр. 95 от 2003 г., отм. - ДВ, бр. 37 от 2006 г., в сила от 05.05.2006 г.)

Раздел IV.

Контрол върху обучението и издаването на документи за придобиване на правоспособност по заваряване

Чл. 22. Контролът върху обучението и издаването на свидетелства за придобиване на правоспособност по заваряване се осъществява:

1. за професионалните училища, професионалните гимназии и професионалните колежи - от МОН;

2. за центровете за професионално обучение - от НАПОО.

Раздел V.

Признаване на правоспособност по заваряване, придобита в държава - членка на ЕС, на ЕИП, или в Швейцария (Нов - ДВ, бр. 37 от 2006 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2009 г., в сила от 03.02.2009 г.) (*)

Чл. 23. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2006 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2009 г., в сила от 03.02.2009 г.) (*)

Чл. 24. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2006 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2009 г., в сила от 03.02.2009 г.)

Чл. 25. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2006 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2009 г., в сила от 03.02.2009 г.)

Чл. 26. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2006 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2009 г., в сила от 03.02.2009 г.)

Чл. 27. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2006 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2009 г., в сила от 03.02.2009 г.)

Чл. 28. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2006 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2009 г., в сила от 03.02.2009 г.)

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 1. (Отм. - ДВ, бр. 9 от 2009 г., в сила от 03.02.2009 г.)

§ 2. Свидетелствата за правоспособност, издадени по Наредба № 3 от 1979 г. за придобиване на правоспособност за заварчици (обн., ДВ, бр. 25 от 1979 г.; изм., бр. 94 от 1983 г.), са валидни до три години след влизане в сила на съответния български стандарт, но не по-късно от една година след влизане в сила на тази наредба.

§ 3. (Нов - ДВ, бр. 95 от 2003 г.) В срока, посочен в § 2, заварчиците, притежаващи свидетелства за правоспособност, издадени по Наредба № 3 от 1979 г. за придобиване на правоспособност за заварчици, имат право да се явят на изпит по практика в обучаващите институции по чл. 7 за желаната от тях степен на правоспособност. Изпитът се провежда по заваръчен процес и вид на заваряваните материали съгласно притежаваната степен на правоспособност, отразена в свидетелството, издадено по Наредба № 3 от 1979 г. за придобиване на правоспособност за заварчици. По избор на заварчика се определят видът на съединението, заваръчните позиции и допълнителните материали. При успешно положен изпит заварчиците получават свидетелство за правоспособност съгласно чл. 19.

§ 4. (Предишен § 3, изм. - ДВ, бр. 95 от 2003 г.) До влизането в сила на държавното

образователно изискване за придобиване на квалификация по професията "Заварчик" обучението за придобиване на правоспособност по заваряване се организира по действащите учебни планове и учебни програми.

§ 5. (Предишен § 4 - ДВ, бр. 95 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 37 от 2006 г., в сила от 05.05.2006 г.) Тази наредба се издава на основание чл. 38, ал. 5 и 6 ЗПОО (обн., ДВ, бр. 68 от 1999 г.; изм., бр. 1 от 2000 г., бр. 108 от 2000 г., бр. 111 от 2001 г.) и отменя Наредба № 3 от 1979 г. за придобиване на правоспособност за заварчици.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 7 ОТ 2002 Г. ЗА
УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ ПО ЗАВАРЯВАНЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 37 ОТ 2006 Г., В СИЛА ОТ 05.05.2006 Г.)

§ 6. Свидетелствата по чл. 21, ал. 2, издадени преди влизане в сила на тази наредба, имат действие за неопределен срок.

§ 7. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник", с изключение на § 4, който влиза в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

Заключителни разпоредби
КЪМ НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 7 ОТ 2002 Г. ЗА
УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ПРИДОБИВАНЕ И ПРИЗНАВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ
ПО ЗАВАРЯВАНЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 9 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 03.02.2009 Г.)

§ 10. Документите, издадени преди влизане в сила на тази наредба по реда на раздел V или на § 1, имат действие за неопределен срок.

§ 11. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

Приложение към чл. 27, ал. 2

(Ново - ДВ, бр. 37 от 2006 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2009 г., в сила от 03.02.2009 г.) (*)